

**הערכת תמיכת קרן שלום
בקורסים (בתחום המוגבלות השכלית)
במוסדות האקדמיים
(בין השנים 2013-2020)**

**"אין הטיפה חוצבת בסלע מכוח עוצמתה
אלא מכוח התמדתה"
(וינסטון צ'רצ'יל)**

המשתתפים בהערכה:

31 מובילי קורסים (מתוך כ- 50 אליהם נשלחו שאלונים),
מתוכם: 20 מובילי קורסים שעדיין נתמכים בהווה
11 מובילי קורסים שנתמכו בעבר
(5 פרופסורים, 20 דוקטורים, 6 תואר שני)

מובילי הקורסים שייכים ל- **17 מוסדות אקדמיים**:
7 אוניברסיטאות (בר-אילן, חיפה, אריאל, ת"א, העברית, בן-גוריון, הטכניון)
8 מכללות (אחוזה, עמק-יזרעאל, אורנים, ג. וושינגטון, סכנין, צפת, תל-חי, בית ברל)
2 סמינרים (תפארת ישראל – אשדוד, הליכות - בית יעקב)

76% מהקורסים נלמדים במסגרת התואר הראשון.

כ- 50% מהקורסים הינם קורסי **חובה**

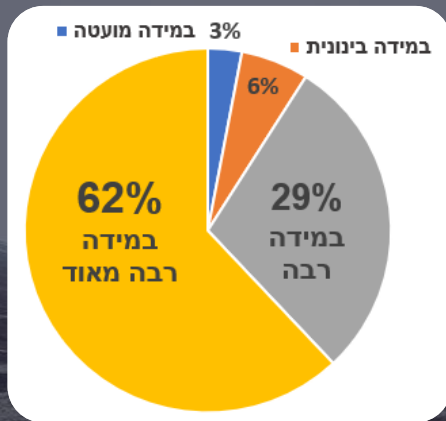
כ- 30% קורסי בחירה

כ- 20% לחלק חובה ולחלק בחירה

באיזו מידה סכום המענק היה
משמעותי עבור פיתוח וקיום הקורס?

הערכת תרומת התמיכה הכספית של קרן שלם

"קורס המקבל מענק כלשהוא מקבל עדיפות בתחרות כנגד הצעות לנושאים אחרים במסלול"

"...מענק לא היה המניע היחידי לקורס אצלנו... היה זרז טוב... הרבה דברים טובים ונכונים נתקעים בגלל סבסוד"

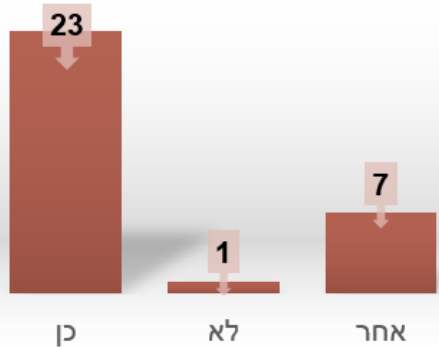
"הסכום היה משמעותי כדי שהמכללה תרצה לקיים קורס כזה, אך אני לא קיבלתי תגמול על פיתוח הקורס וחומרי הלימוד."

"הקורס דרש משאבים רבים יותר מהסכום שקיבלנו לפתחו... בנוסף, יש בחוג שני מסלולים, בשל התקציב הקורס נפתח רק למסלול אחד"

האם שיתוף הפעולה עם נציגות קרן שלם,
הליווי, וועדות ההיגוי וכד', סייעו לטעמך
בפיתוחו וקיומו של הקורס?

הערכת תרומת הליווי המקצועי של קרן שלם

מיקדו בנושאים החשובים

בעיצוב החשיבה הקונספטואלית

ערך רב בהגברת המודעות ובבניית הקורס עצמו

סייעו בפיתוח קורס מעניין ומגייס ערכית את הסטודנטים
לעסוק בתחום

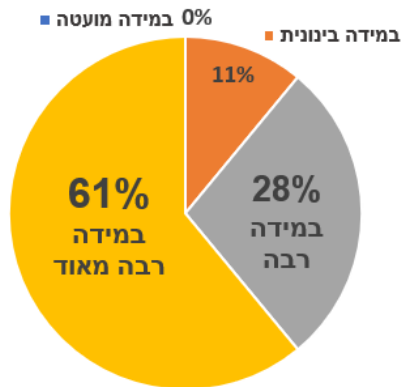
סייעו בהתייחסות החברה ובמיתוסים שונים שהגיע הזמן להרחיק אותם

השפעה בתפיסת הקורס וחשיבותו בפוליטיקה הפנים ארגונית

סייעו באיתור אנשי מקצוע ובמציאת מקומות להתנסות הקלינית

ייקרו את החשיבות שבהתמקצעות הסגל המלווה

באיזו מידה הרגשת שאתה נתרם באופן אישי מפיתוחו וריכוזו של הקורס?

הערכת תרומת הקורסים עבור מובילי הקורסים

... שיעורים שהיו מאוד מעצימים... חשפו עולם לא מוכר שאפשר להתמקצע בו.

... השיח והדיונים עם הסטודנטים הרחיבו את הידע שלי אודות הסטיגמה, הדעות הקדומות והאתגרים הרבים לקידום שוויון זכויות והכללה חברתית.

הקורס גרם לי לחשוב על ערכי כאדם וכמטפלת. העבודה עם האוכלוסייה הציפה שאלות לגבי מה זו איכות חיים/תפקוד...

המודעות שלי ושל הסטודנטים נתנה תהודה רבה ושיח קהילתי... פתחה צוהר להבנת הקהל בעלי מש"ה... והורידה משמעותית דחיה, פחד, חשש....

אנשים רבים יותר בפקולטה הכירו אותי ואת עבודתי, תוצרי הקורס הוצגו באתר המכללה ובכנסים.

"תרומה מטורפת...חלקם סיפרו על שינוי מהותי
בערכים ובגישה שלהם לאחר"

"...גילו עניין, מחויבות, אכפתיות ורצון להיחשף עוד"

"... עמדותיהן כלפי אנשים עם מש"ה השתנו...הקורס הגביר את
המוכנות, הרצון או את תחושת המסוגלות לעבוד עמם"

"תרם להעלאת המודעות... היו שותפים לחשיבה ולהעלאת רעיונות. עבודת הסיום
שלהם תרמה להעמקת הידע בתחום."

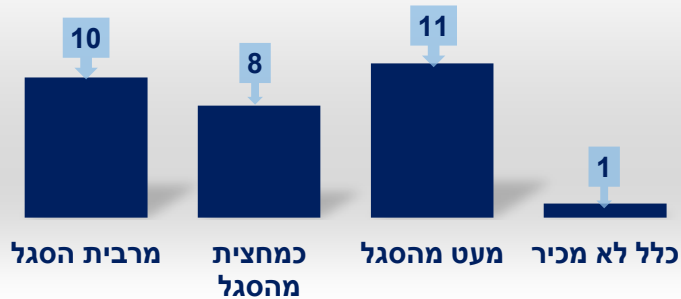
"המפגש הבלתי אמצעי עם הדמויות, החיכוך עם החלק האנושי שבהן. קריאת התיגר של
המלווים טלטלה את הסטודנטים ממש ויצרה בהם שינוי מהותי"

"הרחיב את הראייה ... בהיותו קורס מאיר, ללא דגש על תיאוריה. העשיר צורך בדיונים, סיעור מוחין, ניפוח של
מיתוסים חברתיים וסטיגמות שלא דנו בהם בשאר הקורסים אודות אוכלוסייה זו"

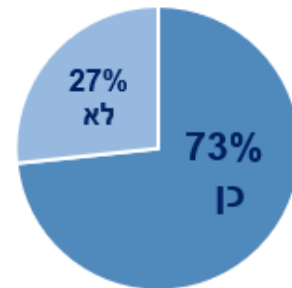
"שיא הקורס היה בסיור... בהשוואה לאוכלוסיות אחרות שהן יותר "מדוברות" אני חושבת שאוכלוסייה זו פחות
"מדוברת". הקורס אפשר להם הצצה לאוכלוסייה..."

התרומה לסטודנטים –
בעיני מובילי הקורסים

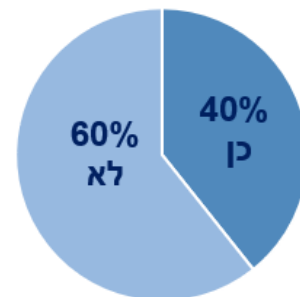
באיזו מידה הסגל של התכנית/המסלול/החוג מכיר ויודע על קיום הקורס?

האם בפיתוח הקורס נעזרת בשותפים נוספים במוסד האקדמי או מחוצה לו (פרט לקרן שלם)?

האם לקבלת המענק וקיום הקורס הייתה השפעה כלשהיא על המחלקה?

"עצם 'הזכייה במענק' מוסיפה יוקרה לקורס ולמחלקה"

"קבלת המענק הבטיח את קיום הקורס וכך מנע סכנת צמצום כפי שקרה לקורסים אחרים"

"...הפכנו להיות מוקד לסוגיות בנושא מש"ה גם מעבר לקורס עצמו"

"הבנו שחסרה בתכנית התייחסות לאנשים עם מש"ה בוגרים"

השפעת הקורסים במחלקות האקדמיות

בחינת המשכיות קיומם של הקורסים גם ללא תמיכת הקרן

לתפיסתם של מובילי הקורסים שנתמכים **בהווה**

האם לדעתך ניתן להמשיך לקיים את הקורס
ברמתו הנוכחית, גם ללא מענק הקרן?

"..ניתן לקיים גם ללא התמיכה
אך התמיכה מאוד מסייעת לגיוון
דרכי הוראה ולמעמד של הקורס"

"המוטיבציה של המכללה לקיים אותו תרד מאד..."

האם תמשיכו לפעול לקידום תחום המש"ה
באקדמיה, גם ללא תמיכה כספית?

16 מתוך 17 השיבו: **כן**

"... כן נביא קצת אנשים מהשטח. בוודאי לא באותה
רמת חשיפה"

"שאלה מורכבת, נכנסתי בזכות קרן שלם לתחום ומאוד
התאהבתי... נצטרך לחשוב איך ממשיכים בעקרונות
שאנחנו מאמינים, ברמה מותאמת של משאבים."

**כיצד ניתן לפעול לקידום הידע והמודעות
בקרב הסטודנטים?**

ימי עיון, הרצאות, סרטים והצגות

מענקי מחקר לסטודנטים

ימי חשיפה לאוכלוסייה וסיורים

מלגות התנדבות

"תמיכה במרצים אורחים וצפיה
בסרט/הצגה בסיום הקורס, לא היו
מתאפשרים ללא תמיכת הקרן, וזהו
חלק חשוב בלמידה וביצירת הזיקה
הרגשית לאנשים עם מוגבלות שכלית"

** בקרב מובילי הקורסים שנתמכו בעבר, מרבית המשיבים דיווחו כי הם שמרו על קשר עם הקרן גם לאחר תום התמיכה בקורס וכמעט כולם דיווחו כי הם ממשיכים לפעול לקידום תחום המש"ה באקדמיה.
עוד דווח כי כמחצית מהקורסים ממשיכים להתקיים גם ללא התמיכה הכספית ומחציתם השנייה אינם מתקיימים עוד במתכונת בהם פעלו בעת שנתמכו על ידי הקרן.

The background of the slide is a close-up photograph of green, heart-shaped leaves. A diagonal line from the top-left to the bottom-right divides the image. The area to the right of this line is brightly lit, showing vibrant green leaves with some light-colored variegation. The area to the left is in deep shadow, with the leaves appearing in various shades of dark green and black.

תודה על ההקשבה